

De koperen slang.

Prediking over Numeri 21 vers 4 – 10

'Toen zond de HEERE vurige slangen onder het volk, die beten het volk; en er stierf veel volks van Israël. Daarom kwam het volk tot Mozes, en zij zeiden: Wij hebben gezondigd, omdat wij tegen den HEERE en tegen u gesproken hebben; bid den HEERE, dat Hij deze slangen van ons wegneme. Toen bad Mozes voor het volk. En de HEERE zeide tot Mozes: Maak u een vurige slang, en stel ze op een stang; en het zal geschieden, dat al wie gebeten is, als hij haar aanziet, zo zal hij leven. En Mozes maakte een koperen slang, en stelde ze op een stang; en het geschiedde, als een slang iemand beet, zo zag hij de koperen slang aan, en hij bleef levend.

Liturgie

Psalm 89:20

Wet des Heeren

Numeri 20:22-21:10.

Psalm 90:7,8 en 9.

Psalm 116:2,3

Tekst Num.21:4-10.

Psalm 81:7,12

Gemeente,

Israël is voor de tweede keer aan de grenzen van het beloofde land gekomen. Achtendertig jaren geleden stonden hun vaders ook aan deze zelfde plaats, maar konden toen niet ingaan vanwege hun ongeloof. Een jong geslacht is opgestaan, nadat de ouderen onder het oordeel Gods zijn gevallen in de woestijn. De strijd is nu bijna gestreden. Een korte afstand scheidt hen nog van het land, dat vloeit van melk en honing. Maar nieuwe bezwaren ontmoeten Israël. Want om Kanaän te bereiken, moest Israël door het land van Edom trekken. Op de vraag van Israël door dit land te mogen trekken ontvangt het een botte weigering met militair machtsvertoon. De Heere weigert Israël het zwaard te trekken, omdat het een broedervolk is. Dat was voor Israël niet gemakkelijk. Immers Edom was allang in eigen land aangekomen, terwijl Israël nog ronddoelde in de woestijn.

De kinderen van het vlees zijn de kinderen der belofte naar aardse maatstaf gemeten altijd vooruit. En om de tegenstelling nog groter te maken, moet Israël ter wille van de vijandschap van Ezau een buitengewoon grote omweg maken. Ze moeten bijna rechtsomkeert maken, helemaal om Edom heen, om de reis te maken naar het over-Jordaanse land. Dat valt niet mee! Gods volk heeft weliswaar de belofte van de nieuwe hemel en aarde, maar dit is een zaak des geloofs! Dat valt de aardsgezinde natuur (ook van de kinderen des Heeren) niet altijd even gemakkelijk. Daartoe is nodig, dat de hoop op de eeuwige erfenis levend is in het hart. De tijd voor de niet-godvrezenden komt eerst. De tijd voor de Gods kinderen komt pas daarna. Zo was het ook met Lazarus in de gelijkenis.

Israël moet terug naar de Aelaniatische golf. Hoe gedroeg zich Israël op deze weg? Hoor: doch de ziel van het volk werd verdrietig op deze weg. Het was ook geen gemakkelijke weg. Immers deze weg liep door de zogenaamde Arab. Dat was een woestijn, aan weerszijden ingesloten door hoog opgaande bergen. Een woestijn zonder enige plantengroei, snikheet met verschrikkelijke zandstormen. De huidige reiziger kan zich nauwelijks een voorstelling maken van de ontberingen, die Israël hier moest doorstaan! Met de trein, wit om de hitte, in aanwezigheid van ventilators, en met verfrissingen. Er ging een zucht van verlichting, wanneer hij erdoor was.

Maar Israël ging door dit land zonder dit al, met velerlei kruis, hitte, vermoeienis, dorst, angst en eentonigheid. Ze waren verdrietig, mismoedig, kort en driftig. En dat bijna aan het eind van de reis! Hoe is het mogelijk? Wie zei dat? Is in de reis van de kinderen Israëls niet af gebeeld de reis van de kerk Gods van alle eeuwen? En wordt het ook nu niet ervaren, dat de reis juist aan het eind zo zwaar kan worden? Welk een grote vijand is de mismoedigheid! Zij is een dochter van het ongeloof. Zij heeft God niet op het oog, maar zichzelf. Wat is de waarschuwing die hier tot alle kinderen Gods komt, toch groot! En juist ook voor hen die al veel ervaring op de weg hebben opgedaan, geldt dat er juist in het gezicht van de haven nog zoveel gemurmureer kan opkomen!

Hoe diep ingekankerd is de verdorvenheid van de natuur! Welk een onzalige fontein draagt ieder rond. Ja het kan gebeuren, dat zij zichzelf, na alle trouwe leidingen des Heeren nog ongeoeffender bevinden dan de pas beginnende. Hoe bitter was de teleurstelling voor hen, zo dicht bij het einde! Gebeurt dit nog, die teleurstellingen in het leven? We denken de zonde min of meer te boven te zijn, om dan plotseling al de modder te zien van het verdorven hart! We denken iets te zijn, en dan in plaats van op te klimmen tot de berghoogten van Gods goedertierenheid, te moeten dalen in de valleien der ootmoed! God zet zijn volk meermalen drie of meer klassen terug op zijn goddelijke leerschool Dan moet opnieuw verzoening gezocht worden bij een stervende Christus.

Teleurgesteld zijn zij in hun broeder Edom. Och had één of ander heidens volk dit gedaan, zij zouden het verdragen hebben, maar nu juist van hun familie! Zeer verdrietig! Hoezeer worden er ook nu nog wonden geslagen door broeders of die mede verwant zijn. Welk een waarschuwing om toch voorzichtig te wandelen en geen onnodige wonden te slaan en anderen in de diepste moedeloosheid te brengen. O dat de innerlijke bewegingen der barmhartigheid van God uw hart moge vervulle!

Zeer verdrietig, want de weg was zo lang. Een langdurige druk verdraagt de mens zo moeilijk, tenzij genade hem ondersteunt. Aanvankelijk hadden ze de weigering misschien wel geaccepteerd, om vervolgens de smaad van Christus als een teken van hun adeldom te aanvaarden. Toch blijft ook dan alles nog open. Hoeveel kinderen Gods lopen juist in de ouderdom met een zeer zwaar kruis? Denk aan al die verdrietigheden in de gezondheid, in het huwelijk in het gezin of anderszins! Of ook de vragen: waarom leef ik nog? Waar blijft de Heere? Vergeten? Nee, Hij vergeet niet! Hij komt gewis! Zo Hij ook in dit opzicht vertoeft, verbeidt Hem! Vraag veel om een onderworpen hart!

De weg was lang en moeilijk. Nee, de Heere voert zijn volk niet over een pad van rozen. Het blijft staan: 'In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar in de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen'. Bovendien zij hadden deze weg niet zelf gekozen. Zij leefden van de weldadigheid van de Koning. U hebt het misschien zwaar? Maar heeft u iets op deze weg ontbroken? Komt vertroost elkander en wijst elkander op de weldadigheid en de trouw van de Koning! Dat is het beste geneesmiddel tegen innerlijke murmurering.

Want weet het wel dat mismoedigheid of beter 'giftigheid' tot klagen leidt. Dit gif zoekt een uitweg. Hoor maar: zij spraken tegen God en tegen Mozes: 'Waarom hebt gijlieden ons doen optrekken uit Egypte, opdat wij sterven zouden in deze woestijn'? Erg, gemeente wanneer een mens tegen God durft te klagen! Ook Mozes moet het ontgelden. Aaron was gelukkig wel alle strijd te boven. Die konden zij niet meer bereiken. Onbegrijpelijk gemeente dat zij terugverlangen naar het land der dienstbaarheid! Egypte, het land van de dienstbaarheid, van de smart en de tranen komt nu in een schril daglicht te staan. Kan dit? In een kind van God blijft in de diepste moedeloosheid steeds iets schreeuwen naar God. Maar wij zijn tot

alle boosheid in staat. Zou de Heere een mens uit het Egypte der zonde hebben uitgeleid, om hem vervolgens uit Zijn hand te laten rukken? Een ziel van de genade laten vervallen? Zou Hij ons door zoveel beproevingen leiden, om uiteindelijk alsnog schipbreuk te laten lijden? Zoveel doodsschaduwen, en zou de Heere dan geen uitkomsten meer hebben tegen de dood?

De tweede klacht gaat over het manna. Hier is geen brood en geen water en onze ziel walgt van dit zeer brood. Ook deze klacht is erg! Geen brood! Zij hadden wel wat, maar dat wilde men geen brood noemen. Hier is de ergste verachtering van het kostelijkste wat zij hebben ontvangen. Was het manna dan veranderd? Welnee! Honingzoet, maar wel voor het geloof. Voor het ongeloof zijn de kostelijkste gaven des Heeren bitter en zegt: er is geen brood! Terwijl het geloof verziende is, is het ongeloof bijziende, ja blind! Terwijl het geloof al Gods goedertierenheden geniet, weet het ongeloof van al deze gunstbewijzen alleen maar te zeggen: er is geen eten en geen drinken te vinden.

Gemeente, welk een ontzettende macht is dan het ongeloof! Is het ook zo vandaag niet? 'Onze ziel walgt van dit zeer lichte brood'. Zij wilden wel wat meer prikkelend voedsel. Men wil geprikkeld worden. Het eenvoudige Woord Gods is te gewoon. Men wil als Israël eens wat prikkeling en sensatie. Het moet gekruid worden met menselijke dingen. Grof voedsel moest Israël hebben. God had hen dit voedsel toegereikt. Maar zij zeggen: nee dank U Heere, het is ons te licht! Gemeente, een verzadigde ziel vertreedt het honingzeem. O gemeente kan dit bij een kind van God? Ja, ten dele. Soms heeft men geen lust. Is men afgezakt. Is er geen oefening des geloofs! Wat een ontzettende toestand! Velen willen een vermenging van het Gods Woord met allerlei menselijke wijsheid. Het Woord is te gewoon. Anderen willen niet in allerlei behoeftige omstandigheden blijven leven. Zij willen een groot krediet op de bank. Anderen willen behalve het zuivere Woord Gods iets prikkelends. Zij genieten van de uien en de pompoenen uit Egypte in de vorm van 'prikkellectuur'. Het Woord, daar walgen zij van in de diepste zin. Onvatbaar in het hart voor het goede woord van God. Zij vragen met de Atheners naar iets nieuws. De prediking moet zo zijn of zo, maar vooral niet te indringend, niet te persoonlijk! Waarom? Omdat men walgt van God en Christus en het binnenwerk van de Heilige Geest in het zondaarshart. En maar klagen. Over God, Zijn werk, Zijn Bijbel. Daar zijn ze allang bovenuit gegroeid! Ze klagen over mensen, vooral over godvrezenden, maar niet over zichzelf. De Heere kan veel verdragen in het leven van Zijn volk. Hij is teder en lankmoedig in tijden van nood, gedachtig zijnde dat wij stof zijn!

'Bij de reïne houdt U zich rein, maar bij de verkeerde betoont Gij U een worstelaar'. God verdraagt niet dat Zijn dierbare Woord voor heel licht wordt versleten. Dorst wordt in Mara zoet gemaakt, honger wordt gespijzigd. Maar als Zijn gaven worden veracht, wordt er zeer streng met hen gehandeld. Een waarschuwing aan ons: Hoe staat het met onze geestelijke maag? Is Gods Woord voor ons de belangrijkste reden om te zingen?

God hoorde. God hoort de stem van het geloof en de stem van het ongeloof. Hij hoort het gebed van het geloof en het gebed van het ongeloof, Als een kind kunnen we huilen om niets. Kan het gebeuren, dat een ouder door dit kind een draai om de oren te geven oorzaak geeft om te wenen? Zo handelt de Heere ook vaak met volk. Kunnen Zijn zegeningen een mens net bekoren, dan zullen zijn straffen hem tot inkeer brengen! Paulus zegt tot de klagende Corinthiërs: 'En laat ons Christus niet verzoeken gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield'. Gewaldd van het kostelijkste en gestraft met de meest afschuwelijke dier: Immers de slang is vervloekt boven al het gedierte des velds. Terwijl zij walgen van Gods voedsel schuifelen de meest walgelijke dieren Israëls legerkamp binnen en bijten links en rechts het volk. Een gil, een beet, een afschuwelijk branderig gevoel, enkele trekkingen van het lichaam en zij waren niet meer!

Tot op de dag van vandaag worden in de woestijn van Araba gestreepte, vuurrode slangen gevonden, uiterst giftig en dodelijk van beet. Bij menigten voert de Heere deze dieren naar Israëls legerkamp. Er is geen ontvluchten mogelijk. Het ontbreekt de Heere nooit aan middelen tot kastijding. Zie gemeente, zo handelt de Heere met zijn volk toen en nu. Want dit was het volk des verbonds, Het uitverkoren volk! Wat de Heere de ongelovigen rechterlijk doet, doet Hij de Zijnen vaderlijk. Als wij morren en klagen over de Heere, gemeente, dan zal Hij deze slang onder ons wellicht in de vorm van een nieuwe beproeving zenden: ongekende en diepe smart die de fontein van ons leven vergiftigt.

De Heere kan bij ons klagen ons omklemmen; Hij kan de ongekende diepten van onze verdorvenheid als slangen tevoorschijn doen schuifelen. De Heere kan de oude slang, de duivel, op ons loslaten. Dit kan gepaard gaan met helse gedachten, boze inwerpselen, vreselijke twijfel aan God, aan Zijn Woord en aan de grondwaarheden van het Evangelie. Smeek Hem daarom vurig om verlost te worden van uw moedeloosheid, en opdat u in deze beproeving niet zult worden verworpen.

Gemeente Christus is ons tot een val of tot een opstanding! Wie Hem verwerpt, zal naar Gods rechtvaardig oordeel aan het verschrikkelijk oordeel van de duivel worden overgegeven! Zie daar licht Israël in banden des doods! Een verschrikkelijk oordeel treft Israël. Israël gaat roepen. Het volk komt tot Mozes en zegt: 'Wij hebben gezondigd, omdat wij tegen den HEERE en tegen u gesproken hebben; bid den HEERE, dat Hij deze slangen van ons wegneme'.

Gemeente, God vraagt om inkeer en schuldbelijdenis. Wij hebben gezondigd en als wij niet naar Zijn woorden luisteren, hebben wij voor Zijn straffen te vrezen! Menigmaal gaan wij door zware tuchtigingen heen. Daarna wordt genade echter opnieuw genade (voor het eerst en opnieuw) en wordt de ziel gereinigd van haar meest gevaarlijke smetstof. Wanneer u schuld aan mensen belijdt, bestaat er het gevaar van bezoedeling; maar nooit wanneer u uw schuld aan Christus belijdt! Haast u daarom om u te spoeden tot deze grote Hogepriester.

Dit volk ging naar Mozes, naar de aard der zaak. Het was door de nood gedreven. Het was niet tot hun eer en evenmin was het bij allen oprecht. Maar daar hebben wij uiteindelijk niets mee te maken: 'de Heere kent immers degenen die de Zijnen zijn'.

Mozes bad. Hij was een schijnsel van Christus. Niet zoals er nog zovelen zijn die zeggen: 'Bidt gijlieden voor mij tot den Heere', Dat is de gestalte van Simon de Tovenaar. Mozes bad juist voor het volk Hij was als de Grote Hogepriester. 'Mijn kinderkens, ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige'. Kom dan zoals u bent, al sidderend en in de nood.

Zie het geneesmiddel: een koperen slang! Wat een wonderlijke zaak, gemeente! Immers, de slang had hen gebeten, en nu zal juist een koperen slang het middel zijn om hen te genezen. Wij denken hierbij aan de slang als geneesmiddel, zoals de slang het attribuut is van Asclepius. Denk aan de staf met een slang, zoals wij die nog op de auto's van de dokters zien. Niet Israël heeft dit uitgedacht, maar de Heere. Dat sluit alle verwantschap met het heidendom uit. In de Schrift is de slang steeds het symbool van verderf. Daarom is er in deze koperen slang een afschaduwing van het oordeel: Gods rechtvaardig oordeel. Welgesteld zal men deel aan de straf krijgen.

Wat een wonderlijk bevel! Immers, door op deze slang te zien, worden zij herinnerd aan hun verschrikkelijke zonden. Wat een wonderlijke keus. Maar deze slang had geen gif in zich! Nee, de Heere had Zijn levenwekkend woord daaraan verbonden! Wie gebeten was en zou opzien, werd genezen. Het was een symbool van gericht en verdoemenis, en tegelijkertijd een symbool van redding, genade en leven. Zo heeft God het gewild! Wat kwam het hier aan op geloof! Immers, het genezen worden was middellijk verbonden aan het gelovig opzien naar dit symbool. Het vroeg om gehoorzaamheid, het zich verlaten op het Woord en het bevel des Heeren.

Want Israël was ten dode opgeschreven. Hun toestand was meer dan hopeloos. Zij konden niet meer zitten en staan, niet meer lopen en gaan. Zo is het ook met de zondaar. Er is geen sprake van een enkele wond, maar van algeheel bederf door het gif der zonde. Er is geen geweten meer. Het oordeel komt over alle gezinsleden. Er is geen proeftijd meer. U bent veroordeeld; het zwaard hangt boven uw hoofd! Het vonnis is uitgesproken! Er is niets meer aan te veranderen. Dit hebben wij zelf verdiend. De eerste zonde maakte u reeds het eeuwige oordeel waardig, en de rest van uw zonden verzwaarde uw schuld.

Ziet u daar die Israëlieten liggen? Zij zijn volkomen machteloos; eigen werken, tranen of bekering baten niet meer. Ontbloot van alle menselijke verwaandheid en uit zichzelf onwillig. Maar zoals de kwaal is, zo is ook de genezing. Zie het Lam Gods! Want in de zonde wacht u de verschrikkelijke wraak, maar in Hem is er genade!